

LLIBRE DE PRIVILEGIS DE PALAFRUGELL (1250-1724),
DE JOAN VILLAR I TORRENT¹

La Fundació Noguera publica el *Llibre de privilegis de Palafrugell*, transcrit d'acord amb un exemplar del segle XVII que es troba a la Biblioteca Nacional de Catalunya i que inclou un total de vint-i-tres documents.

L'autor en fa un estudi introductorí que inclou una ressenya històrica de la vila de Palafrugell des del segle XII, concretament des del 1194, quan Alfons I la concedeix a l'orde del Sant Sepulcre de Jerusalem, del priorat de Santa Anna de Barcelona. Aquesta donació no inclou la jurisdicció, ja que no és fins el 1390 que el priorat l'adquireix de forma definitiva mitjançant un acte de compravenda per vint-i-set mil cinc-cents sous barcelonesos de tern (pagats a parts iguals pel prior i la universitat de la localitat).

Després d'alguns conflictes que coincideixen amb la guerra contra Joan II, el 1479 el rei Ferran confirma el domini i la jurisdicció sobre la vila i els seus termes a favor del mateix priorat; fins el 1592, quan, per ordre del papa Climent VIII, el priorat fou secularitzat, com la resta d'institucions canòniques que seguien la regla de Sant Agustí a Catalunya. Tot i que aquesta ordre no produí efectes immediats, al final la vila i els termes de Palafrugell passaren a mans d'una comunitat de canonges seculars, amb el seu prior al capdavant, que administrà el seu patrimoni i la jurisdicció fins a l'extinció dels senyorius el 1811.

Villar també es refereix a la universitat de Palafrugell i a la seva població, als actes de presa de possessió senyorial, al procurador de la senyoria, a serveis com la notaria (senyorial) i la carnisseria, al mercat i al batlle local. Dedicava una atenció especial als períodes conflictius, com ara les guerres contra França al segle XVI, i la de Separació de Catalunya del segle XVII.

Ja en un altre apartat es fa referència i es descriu breument l'Arxiu de Palafrugell, on es trobava el llibre de privilegis que ara es publica. I tot seguit es descriu el document, que ha arribat a nosaltres per mitjà d'una còpia del segle XVII, amb la inscripció mateixa que dona nom a l'edició: *Llibre de privilegis*.

El llibre conté els vint-i-tres documents que es transcriuen i s'acompanyen de notes, i altres textos també ordenats i editats cronològicament en un apèndix documental. En tot cas, Villar té en compte les còpies dels documents recollits en el *Llibre*, les característiques dels quals té ben presents a l'hora d'elaborar l'acurat aparell crític del text que publica.

Aquest conjunt documental ja es va publicar en part en l'obra de M. Torroella *Història de Palafrugell i la seva comarca*, del 1929.

1. Barcelona, Fundació Noguera, 2007, col·lecció «Llibres de Privilegis», núm. 12, 203 p.

El nostre autor, després, ja en la darrera part del seu estudi introductori, explica quins són els criteris de transcripció que ha seguit (datació, signes, contraccions, referències, etcètera).

I, finalment, s'edita el llibre amb el seu aparell crític, acuradament elaborat també per tots els autors (p. 37-146). Són vint-i-tres documents, el primer dels quals data del 26 d'agost de 1250 i el darrer, del dia 9 de maig de 1724. En cada un s'indiquen les concordances o discordances amb altres còpies, trasllats o notes existents sobre el document en qüestió (sovint en el mateix Arxiu Municipal de Palafrugell) o amb altres publicacions anteriors (com la citada de Torroella).

Després hi ha un resum cronològic dels documents, la transcripció de les notes i altres documents del *Llibre de privilegis* que es publica, una relació dels documents segons la seva disposició en el llibre i uns índexs antroponímic i toponímic que enriqueixen l'obra.

Es tracta, doncs, d'una obra de referència obligada per als estudiosos, particularment per als de la història de Palafrugell i la seva comarca, i d'especial interès per als estudiosos del dret.

Josep Serrano Daura
Universitat Internacional de Catalunya